

Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 3. december 2024

Orientering nr. 19/2024

International lufthavn i Nuuk åbnet

Den 28. november 2024 blev den nye 2200 meter lange landingsbane, der muliggør direkte internationale ruter til Nuuk, taget i brug. Det skete første gang, da Air Greenlands Airbus A330neo, Tuukkaq, ved middagstid landede i Nuuk. Begivenheden blev markeret med festligheder og taler i Kastrup og Nuuk, hvor flere danske og grønlandske politikere deltog.

”Vores rejse i dag vil åbne op for nye muligheder. Det betyder også, at det bliver nemmere for vores omverden at nå frem til os, ikke blot for vores flotte naturs skyld, men også for større investeringer og erhvervstiltag. Jeg er sikker på, at det vil få en betydning for Danmark, Europa og resten af omverdenen, at vores land bliver nemmere at nå frem til”, sagde tidligere formand for Naalakkersuisut, nuværende Naalakkersuisoq for fiskeri og fangst, Kim Kielsen, i sin tale inden afgang fra Kastrup Lufthavn, oplyser Sermitsiaq den 28. november 2024.

Trafikstyrelsens endelige godkendelse af banen kom natten til den 28. november 2024, og omfatter en række særlige krav i opstartsfasen. *”Det betyder fx, at vi stiller krav om ekstra sikkerhedsprocedurer i dårligt vejr, og at landingsbanen skal være ryddet for sne og is døgnet rundt, så friktionen på asfalten er optimal. Et andet vilkår handler om, at luftrummet over lufthavnen kun må benyttes af de fly, som allerede flyver i Grønland, det vil sige Air Greenland og Icelandair”* udtalte kontorchef i Trafikstyrelsen, Henrik Ellermann, til Sermitsiaq den 28. november 2024.

Naalakkersuisoq for børn og unge afviser at have afgivet løfte i sagen om forældrekompetenceundersøgelser

Naalakkersuisoq for børn og unge, Aqqaluaq B.Egede, er blevet kritiseret for at have lovet, at brugen af forældrekompetenceundersøgelser, de såkaldte FKU-tests, i sociale sager med familier med grønlandsk baggrund, vil blive stoppet. Det skriver KNR den 25. november 2024, og bringer desuden en udtalelse fra Aqqaluaq B. Egede: *”Jeg vil understrege, at jeg ikke har givet løfter. Det var den danske socialminister, der lovede at arbejde for at afskaffe denne praksis, som er blevet vurderet som fejlbehæftet [...] Hvis den danske minister har givet os et løfte, er det hendes ansvar at handle korrekt og levere på det løfte. Derfor valgte jeg at meddele det til pressen”.*

Af artiklen fremgår det endvidere, at social- og boligminister Sophie Hæstorp Andersen efterfølgende har oplyst i et skriftligt svar til KNR, at hun, efter mødet med Naalakkersuisoq for børn og unge, har skrevet til de danske kommuner og opfordret dem til at stoppe brugen af FKU-tests: *”Jeg har på den baggrund skrevet til alle landets kommuner og opfordret dem til, at de i sager med familier med grønlandsk baggrund overvejer at stoppe brugen af de kritiserede tests. Det er nemlig kommunalbestyrelsens kompetence på baggrund af lovgivningen at tilrettelægge den konkrete sagsbehandling i børnesager”.*

Grønlands første turismelov vedtaget i Inatsisartut

Et flertal i Inatsisartut stemte den 22. november 2024 for vedtagelsen af den første grønlandske turismelov. Nogle af hovedpunkterne i den nye lov er kravet om, at turistvirksomheder skal have mindst 2/3 lokalt ejerskab for at opnå licens, og regler for zoneinddeling med hensyn til natur, kultur og erhvervsområder med turismeaktiviteter. *”Den lokale forankring betyder meget for den kommende udvikling i turismesektoren. Lokal forankring er med til at sikre den fortsatte opbakning til turismeerhvervet og det er helt afgørende”*, siger Naalakkersuisoq for erhverv, handel, råstoffer, justitsområdet og ligestilling, Naaja H. Nathanielsen, i en pressemeddelelse udsendt den 25. november 2024.

Naalakkersuisut vil yde erstatning i sager om tvangsprævention efter 1992

Naalakkersuisut har afsat 4,5 mio. kr. på finanslov 2025 til erstatning til kvinder, der ufrivilligt har fået opsat spiral eller modtaget andre former for antikonception i perioden, efter at Grønland overtog sundhedsvæsenet i 1992. *”Det er først og fremmest et budskab til kvinderne om, at vi ikke vil acceptere den måde, de er blevet behandlet på. Det er også en besked til staten, som vi mener bør handle på det”*, udtalte Naalakkersuisoq for finanser og skatter, Erik Jensen, til Sermitsiaq den 26. november 2024.

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling har efterfølgende den 27. november 2024 udsendt en pressemeddelelse, hvori det præciseres, at undersøgelsen af sagen stadig pågår: *”Naalakkersuisut skal understrege at vi endnu ikke kender det fulde billede af antallet af kvinder, der er berørte af sagen og heller ikke kender den endelige sum der tildeles de berørte kvinder”*, skriver Naalakkersuisoq for erhverv, handel, råstoffer, justitsområdet og ligestilling, Naaja H. Nathanielsen, i pressemeddelelsen.

Borgermøde og drøftelser om delaftale under forsvarsforliget og sikkerhed i Arktis

Forsvarsminister Troels Lund Poulsen besøgte den 22. til den 24. november Grønland for anden gang i 2024. Besøgets formål var at drøfte sikkerhedssituationen i Arktis og investeringerne i Forsvarets opgaveløsning i Arktis. Det oplyser Departementet for Selvstændighed og Udenrigsanliggender i en pressemeddelelse udsendt den 22. november 2024. Det oplyses endvidere, at det er Naalakkersuisoq Vivian Motzfeldt, der har inviteret forsvarsministeren, og at møderne sker som et led i et tættere samarbejde om forsvar og sikkerhed i Arktis. *”Det er en stor styrke for forsvarsministerens og mit samarbejde om forsvarspolitikken i Arktis og Naalakkersuisuts inddragelse i forsvarsforliget, at vores tætte dialog underbygges af forsvarsministerens tilbagevendende besøg. Det giver bedst mening, at vi drøfter Arktis fra Arktis”*, siger Vivian Motzfeldt i pressemeddelelsen. Ligesom ved forsvarsministerens sidste møde i Nuuk i marts, inviterede han og Naalakkersuisoq for selvstændighed og udenrigsanliggender til et borgermøde om forsvarsforliget og dets betydning for Grønland og Arktis. Det velbesøgte møde blev afholdt lørdag eftermiddag den 23. november 2024 i Nuuks gymnasiums aula og via livestream på Naalakkersuisuts Facebook-side.

Udvidet vandkraftprojekt sendes snart i udbud

Det selvstyrejede NunaGreen Construction A/S forventer at sende projektet om udvidelsen af vandkraftværket ved Utoqqarmiut Kangerluarsunnguut (Buksefjorden) i prækvalifikation i december. Det oplyser Sermitsiaq i en artikel den 29. november 2024, hvoraf det fremgår, at der er tale om et væsentligt udvidet projekt i forhold til det oprindelige, der skulle have været i udbud i 2023. *”Det er blevet besluttet at give projektet mere robusthed, fremtidssikring og mulighed for redundans, og i stedet for en udvidelse af det eksisterende værk etableres der nu et helt nyt supplerende værk ved den nye tunnel, som faktisk får to værker i stedet”*, udtalte Nunagreen

Construction A/S' administrerende direktør, Aviaaja Karlshøj Poulsen, til Sermitsiaq. Det oplyses endvidere, at NunaGreen Construction A/S desuden arbejder på at forberede udbuddet af et vandkraftværk til forsyning af Aasiaat og Qasigiannuit, og at den samlede pris på projekterne tidligere er blevet vurderet til 4,6 mia.kr.

Drøftelser i Nuuk om Kongerigets kommende formandskab for Arktisk Råd

Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen besøgte den 28.-29. november 2024 Nuuk i forbindelse med sin deltagelse i åbningen af den nye internationale lufthavn. Under besøget mødtes han og Naalakkersuisoq for selvstændighed og udenrigsanliggender, Vivian Motzfeldt, for at drøfte ansvars- og rollefordelingen under Kongerigets kommende formandskab for Arktisk Råd. Det skriver Departementet for Selvstændighed og Udenrigsanliggender i en pressemeddelelse den 29. november 2024, hvori det også oplyses, at der nu kun mangler de sidste detaljer i forberedelserne til det kommende formandskab: ”Jeg har arbejdet med udgangspunkt i Naalakkersuisuts Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske strategi, hvor det fremgår, at Grønland ønsker en ledende rolle i Kongerigets delegation i Arktisk Råd for at bidrage med sit politiske og faglige arktiske input til det arktiske samarbejde. Det har Kongeriget vist forståelse for, og jeg ser frem til afslutningen på arbejdet, hvor vi snart kan melde ud om detaljerne for ansvars- og rollefordelingen, og sige tak for vores gode samarbejde og stærke fælles indsats”, udtaler Vivian Motzfeldt i pressemeddelelsen efter mødet, og suppleres af udenrigsministeren: ”I dag har vi blandt andet taget nogle gode og vigtige skridt i vores fælles dialog om forberedelsen af Kongerigets formandskab for Arktisk Råd og vedrørende spørgsmålet om Kongerigets arktiske ambassadør. Jeg ser frem til, at vi inden længe kan afslutte arbejdet med vores fælles formandsprogram med Grønlands, Færøernes og Danmarks fælles indsats i Arktis og i Arktisk Råd”, udtaler Lars Løkke Rasmussen i pressemeddelelsen.